NIỀM TIN, TÌNH YÊU VÀ SỰ SUY TƯ

Lý Lạc Long

Chào mừng các bạn đón đọc đầu sách từ dự án sách cho thiết bị di động
Nguồn: http://vnthuquan.net
Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.

Mục lục

NIỀM TIN, TÌNH YÊU VÀ SỰ SUY TƯ

Lý Lạc Long

NIỀM TIN, TÌNH YÊU VÀ SỰ SUY TƯ

Nhà thơ Nguyễn Công Trứ đã viết hai câu thơ:
"Thoạt sinh ra thì đà khóc chóe
Trần có vui sao chẳng cười khì ?"

Như vậy, theo NCT, thì cuộc sống thế gian này dẫy đầy đau khổ cho con người? Và hình như đa số chúng ta đều cảm thấy như vậy. Nhưng bản năng của con người vẫn làm cho chúng ta muốn sống và để bơi qua cái bể trầm luân của nhân gian, theo K. Zung, một triết gia thuộc trường phái S. Freud thì con người dựa vào ba cái phao là Niềm tin, Tình yêu và sự Suy tư để thoát ra khỏi những cảm giác bất an khi đối diện với hư vô, cảm giác nhỏ bé, cô đơn và bất lực khi đối diện với sự bao la vĩ đại và các hiện tượng kỳ bí của vũ trụ, cảm giác lo sợ khi đối diện với cái chết. K. Zung nói có đúng hay hợp lý không? Mặc dù tôi cũng như hầu hết các bạn, chúng ta không phải là triết gia, hay những khoa học gia có đầy đủ hiểu biết và khả năng để chứng minh những gì K. Zung hay các triết gia, hay các bậc thức giả đã nói là đúng hay sai với đầy đủ chứng cớ và thẩm quyền...một cách tuyệt đối, tôi cũng xin mời bạn cùng tôi làm những "triết gia bên lề" của triết học, thăm viếng khu rừng tư tưởng của các triết gia, các bậc thức giả, nhìn vào từ phía bên ngoài với những hiểu biết giới hạn mình, xem như là chút thời giờ giải trí cuối tuần vậy!
Theo như hầu hết các tôn giáo, người nào có niềm tin thì sẽ

đi qua cuộc đời một cách thanh thản, cuộc sống của họ như đã được mua bảo hiểm và cái chết đối với họ không còn là một điều lo sợ nữa. Vì họ tin rằng, sau khi nhắm mắt, họ sẽ có cuộc sống bất tử bên người họ yêu kính và tin tưởng vào Đấng toàn năng của họ như:Trời, Phật, Chúa,Thánh, Thần... Nhưng niềm tin là gì? Trong thực tế đây là một chủ đề rất bao quát và rộng lớn. Ở đây, tôi chỉ đề cập sơ lược đến hai quan niệm cơ bản trái ngược nhau về thực chất của niềm tin. Quan điểm thứ nhất thì cho rằng, niềm tin có trước ý thức, mở đầu cho ý thức và sau đó các ý thức hệ, tín ngưỡng, tôn giáo...được hình thành từ niềm tin. Quan điểm thứ hai thì ngược lại, cho rằng niềm tin là sản phẩm của ý thức. Những thí dụ cụ thể có thể rút ra từ các cuộc thánh chiến (chiến tranh tôn giáo), chiến tranh thế giới (chiến tranh về ý thức hệ) hay cả chiến tranh địa phương(chiến tranh về lý tưởng)...Nhưng bất kỳ quan điểm nào đúng thì hình như ai cũng "thấy" là niềm tin cũng có một giá trị độc lập của nó. Niềm tin giúp con người vượt qua những giới hạn của ý thức để hình thành những khả năng không ngờ được và siêu phàm của con người.

Còn những người bám vào cái phao tình yêu thì sao? Có thể cuộc sống của họ có rất nhiều dằn vặt, trái ngang, khổ đau nhưng thật ra đây là hạnh phúc. Đối với những người này, thì dù ở giữa rừng sâu trong đêm tối, giữa biển khơi trong bão giông, thậm chí đối diện với cái chết cũng không làm cho họ sợ, miễn là có người họ yêu bên cạnh. Và không có người họ yêu bên cạnh thì cũng được, miễn là họ biết chắc chắn rằng trên đời này có ai yêu thương họ hết lòng. Cái khó

hay nỗi khổ tâm của những người tôn thờ tình yêu là làm sao tìm ra được "phân nửa" của họ hay "người để yêu và được yêu lại như vậy". Một số trong những người này, thì bất cần là họ có được yêu lại hay không, miễn là họ đã tìm ra được "người để yêu". Tình yêu là gì? Từ xưa đến nay, hình như chưa ai có thể định nghĩa một cách thỏa đáng về tình yêu. Tình yêu vẫn là một chủ đề được đem ra phân tích, diễn giải, bàn cãi...có lẽ từ thuở tạo thiên lập địa, từ lúc loài người xuất hiện trên quả đất cho đến giờ vẫn chưa kết thúc và sẽ mãi mãi là một đề tài hấp dẫn với tất cả mọi người. Những người đã yêu, đang yêu và kể luôn cả những người chưa yêu đều có chung một cảm giác về sự huyền bí, quyến rủ và thú vị của tình yêu.Tình yêu là một thế giới mênh mông, bí ẩn và khó hiểuvà có một điều mà ai cũng thừa nhận là:Trong chúng ta, mỗi người đều có một tình yêu thật sự và chỉ một. Có thể nói, tình yêu là một tặng phẩm tuyệt vời mà tạo hóa đã dành cho con người, tình yêu có thể mang đến cho con người hạnh phúc và sức mạnh và ngược lại thì cũng có thể mang đến nỗi khổ đau.

Hai cái phao Niềm tin và Tình yêu là hai chủ đề rất rộng lớn trong cuộc sống thực tế của con người. Đã có rất nhiều sách vở từ văn thơ cho đến những nghiên cứu khoa học nghiêm túc về niềm tin và tình yêu. Vì vậy, phần trên, tôi chỉ tóm tắt những nét đại khái và cơ bản cần thiết trong khuôn khổ của bài viết. Nếu thích thú thì các bạn có thể tìm tài liệu để đọc thêm về hai chủ đề này rất là dễ dàng.

Còn cái phao thứ ba, sự suy tư thì sao? Khi nói đến sự suy tư, thì có một số nhận xét thực tế phải nêu ra ở đây. Dường

như trong lịch sử của nhân loại, từ cổ chí kim, từ Đông sang Tây đã không có một nữ triết gia nào.Ở vào kỷ nguyên này đã có rất nhiều nữ Khoa học gia, Bác sĩ, Kỹ sư...có thể nói là phái nữ, không nhiều thì ít, đã có mặt trong hầu hết các lĩnh vực chỉ dành riêng cho nam phái trước đây. Nhưng có lẽ, lĩnh vực suy tư, theo phái nữ, đây là một lĩnh vực "vô bổ, vớ vẩn và tầm phào..." nên phái nữ đã nhất định và cương quyết không tham gia? Như vậy,thì đây là một đặc quyền, một sự biệt đãi hay đây là một gánh nặng, một bất công cho đàn ông? Tại sao lại có sự phi lý này là chỉ có đàn ông suy tư? Tạm thời, hãy gác lại việc "trả lời" cho những câu hỏi này qua một bên. Trong thực tế, lĩnh vực suy tư, lại là nơi đàn ông thường rút về sau một thành công hoặc thất bại. Hình như sự suy tư giúp đàn ông tự tin hơn ở khắp nơi,từ ở bàn nhậu với bạn hữu cho đến ngồi một mình giữa rừng. Thật kỳ lạ,trong lịch sử mấy nghìn năm qua, con người đã tích lũy nhiều thứ:Từ của cải vật chất cho đến kiến thức. Và mọi di sản của thế hệ trước để lại,thế hệ sau cứ thế mà xài,chẳng cần kiểm tra lại. Ngoại trừ di sản tư tưởng thì hình như mỗi cá nhân phải thử nghiệm rồi mới chịu chấp nhận.Tóm lại, là con người "tìm cách trả lời" cái câu hỏi cũ rích:"Ta là ai?Ta từ đâu đến và ta đi về đâu?". Mỗi người trả lời mỗi kiểu. Mỗi kiểu trả lời là mỗi quan niệm sống, mỗi thái độ sống quyết định từng hành vi nhỏ nhất của một người. Cuộc sống của những người níu vào cái phao Suy tư, điển hình như Leo Tostoy thì sống lang thang như một nhà tu khổ hạnh lúc gần cuối đời và chết vì sưng phổi (pneumonia) ở một sân ga xe lửa nhỏ và 8 năm sau khi Tostoy chết, vợ ông có nói: "Sau

48 năm chung sống với Tostoy bà vẫn không hiểu nổi Tostoy". Hemingway thì tự sát bằng súng trường, Lý Bạch thì theo truyền thuyết chết vì "tìm trăng dưới đáy sông" và nhiều triết gia, nhà văn thơ khác thì cũng vậy. Các bậc "suy tư lớn" này có thể nói là, lẽ đời các ông đã thông tỏ, lòng người ra sao các ông dò thấu, cái chết không làm các ông sợ, nhưng sự cô đơnthì không thể lấy gì lấp cho hết. Theo triết học, đối lập với sự cô đơn là sự cảm thông. Sự cảm thông được phân ra thành hai loại là cảm thông cộng đồng và cảm thông vũ trụ. Cảm thông cộng đồng không đủ cho các ông và cảm thông vũ trụ thì loài người dường như chưa tìm ra hay chưa có cách để nghe hoặc hòa tan với (trong) vạn vật, vũ trụ. Vì vậy mà họ tìm cái chết?

Ngoài ba cái phao nêu trên thì còn cái phao nào khác không? Như chúng ta thấy trong cuộc sống hàng ngày, hình như hầu hết mọi người làm việc để đạt được Quyền lực hoặc sự Giàu sang, hoặc cả hai. Vậy thì quyền lực và sự giàu sang có thể xem như là một cái phao để con người dựa vào không? Theo K. Zung thì không và còn ngược lại nữa. K. Zung xem quyền lực và sự giàu sang là tảng đá buộc vào cổ người, vì nó khiến cho con người ta sống thì bất an, chết thì sợ hãi.

Còn một điều đáng nói nữa là ba cái phao nêu trên không bao giờ chịu đi chung nên không thể kết hợp lại thành một cái bè để giúp con người bơi qua bể trầm luân dễ dàng hơn. Anh chàng Niềm tin tuy tôn thờ tình yêu nhưng khi cần cũng sẵn sàng vứt bỏ tình yêu để đuổi theo lý tưởng của mình, còn đối với sự suy tư thì anh chàng chẳng cần bận tâm, mọi

điều đã có Trời, Phật, Chúa, Allah... hoặc vị thần, hoặc lãnh tụ tinh thần nào đó lo hộ cho. Cô nàng Tình yêu thì không bao giờ chịu xem mình là kẻ thứ hai nên khi gặp anh chàng Niềm tin, cô nàng thường ngó lơ, gặp lão Suy tư thì cô nàng dễ bị quyến rũ bởi sự trầm tư, sâu sắc, nhưng lâu ngày thì cô nàng sẽ nhận ra là đã lầm lẫn. Lão Suy tư thì xem anh chàng Niềm tin là trẻ con, cô nàng Tình yêu là cứu cánh. Nhưng lòng tham của lão thì vô tận, tình yêu nào đối với lão cũng không đủ, dù cô nàng Tình yêu có là tiên giáng trần thì cũng vậy, lão đam mê đó rồi vứt bỏ đó, lão cứ mãi đi tìm một sự tuyệt đối nào đó mà có lẽ không ai có khả năng làm cho lão thỏa mãn. Và vì thế, trải qua mấy ngàn năm suy tư, đã có rất nhiều bậc thánh nhân, hiền triết đề xuất và thiết lập ra nhiều hệ thống tư tưởng, khám phá và tìm ra rất nhiều sự thật và chân lý. Nhưng con người vẫn giống như thuở ban đầu, thời đại hay giai đoạn nguyên thủy của loài người, vẫn dễ giận dữ và sợ hãi, vẫn băn khoăn thân phận, vẫn cảm thấy cô đơn.

Quay trở lại câu hỏi: Tại sao chỉ có đàn ông suy tư? Và tại sao tạo hóa lại bất công, chỉ đặt gánh nặng suy tư trên vai của đàn ông? Câu hỏi khó, tưởng sẽ không có lời giải đáp. Nhưng gần đây thì Robert Winston trong cuốn "Human Instincts" (tạm dịch: Bản Năng Con Người) đã thử tìm cách trả lời câu hỏi trên. Một cách tóm tắt, theo Winston, thì trong xã hội nguyên thủy của loài người, ở giai đoạn hổn hôn, con cái không cần biết con đực nào là chồng mình, vì con đực nào chiến thắng thì sẽ là chồng của cả bầy đàn. Trong khi các con đực thì khổ sở vì sự đòi hỏi tình dục và sự

cô đơn, giống đực luôn phải tìm cách vươn lên vị trí của kẻ chiến thắng để thống lĩnh bầy đàn. Và khoảng vài chục ngàn năm sau, loài người bắt đầu có ý thức về tâm linh, thì vai trò thủ lĩnh của bầy đàn thường là những con đực có được mối quan hệ với thần linh, mà bằng chứng có thể thấy qua xã hội Cổ Hy Lạp. Vì vậy, con đực nào muốn vươn lên vai trò thủ lĩnh thì phải thiết lập được mối quan hệ với thần linh bằng sự suy tư, tu hành... Những điều này dường như vẫn còn tồn tại đâu đó trong não bộ của con người hiện đại, vẫn còn điều khiển các hành vi của con người một cách vô thức khiến con người đôi lúc không hiểu tại sao chúng ta lại làm như vậy, hành xử như vậy.

Nếu đúng như K. Zung nói, thì trong ba cái phao: Niềm tin,Tình yêu và sự Suy tư, Bạn sẽ chọn cái phao nào để bơi qua cái biển đời trầm luân của cuộc sống nhân gian này?

LÝ LẠC LONG

(TTL/TCT/MAI 08/07/05)

Nguồn: http://vnthuquan.net
Phát hành: Nguyễn Kim Vỹ.
Đánh máy: TTL - Lý lạc Long
Nguồn: Vnthuquan - Thư viện online
Được bạn: Ct.Ly đưa lên
vào ngày: 23 tháng 2 năm 2006